

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023
Economics (Optional) Paper-I

ECOO1: Indian Economy -I (New Pattern 2022)

Day and Date: Wednesday, 29/11/2023

Total Marks: 60

Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 -----is a author of a book “famine and poverty”
 A) Marshall B) Pigou C) Both ‘A’ and ‘B’ D) Amartya sen
- 2 India ranks ----- in the world population.
 A) First B) Second C) Third D) Fourth
- 3 According to census 2011 the sex ratio was-----
 A) 934 B) 943 C) 933 D) 950
- 4 According to Census 2011, which union territory has the highest population growth rate between 2001 to 2011?
 A) Daman and Diu B) Puducherry C) Dadra and Nagar Haveli D) Delhi
- 5 ----- is per-day calorie estimate of below poverty line for rural economies .
 A) Less than 2400 B) Less than 2200 C) Less than 2100 D) Less than 2000
- 6 Relative poverty is measured on the basis of
 A) Calories B) Production C) Income D) Essential need
- 7 The International Poverty alleviation day is observed on-----.
 A) 17 October B) 21st January C) 17 November D) 15 March
- 8 New National Education Policy was started in
 A) 1986 B) 1985 C) 2020 D) 1948
- 9 Which of the following are examples of self-employment programs in India?
 A) Swarna Jayanti Shahri Rozgar Yojna B) Prime Minister’s Rozgar Yojna C) Swarna Jayanti Gramin Swa Rozgar Yojna D) All of the above
- 10 What type of unemployment is found in India?
 A) Structural Unemployment B) Seasonal unemployment C) Disguise unemployment D) All of the above
- 11 ----- is the problem of India’s social inequality.
 A) Lack of Education facilities B) Lack of Programme of women Empowerment C) Lack of Special training Programme D) All of these
- 12 National Women’s commission established in -----.
 A) 1992 B) 1985 C) 1987 D) 2002

13 inequality increased due to Modern Technology in India.

- A) Regional B) Social C) A and B D) None of the above

14 Finance Commission was appointed by -----

- A) Prime Minister B) President C) Chancellor D) Chief Minister

15 Scheme has been planned for Special Area Development Programme.

- A) Hilly Area Development Programme B) Drought Prone Area Development Programme C) Rural Development Programme D) All of the above

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Need of population policy
- 2 Demographic dividend
- 3 Causes of unemployment.
- 4 Causes of Regional Imbalance

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the Size of population in India
- 2 Explain the Measures adopted by Government on unemployment
- 3 Discuss the causes of Social Inequality in India.
- 4 Explain the problems of Regional Imbalance in India

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 What is Poverty ? Explain the causes of Poverty .
- 2 Discuss the Indicators of Regional Imbalance in India

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 'दुष्काळ आणि दारिद्र्य या ग्रंथाचे ----- हे लेखक आहेत.
अ) मार्शल ब) पिगु क) दोन्ही अ आणि ब ड) अमर्त्य सेन
- 2 जागतिक लोकसंख्येमध्ये भारताचा ----- क्रमांक लागतो.
अ) पहिला ब) दुसरा क) तिसरा ड) चौथा
- 3 २०११ च्या जनगणनेनुसार स्त्री - पुरुष प्रमाण ----- आहे.
अ) ९३४ ब) ९४३ क) ९३३ ड) ९५०
- 4 २०११ च्या जनगणनेनुसार, २००१ ते २०११ दरम्यान कोणत्या केंद्रशासित प्रदेशाचा लोकसंख्या वाढीचा दर सर्वाधिक आहे?
अ) दमण आणि दीव ब) पॉंडिचेरी क) दादरा आणि नगर हवेली ड) दिल्ली
- 5 दारिद्र्य रेषेखालील प्रति-दिवस उष्मांकचा ग्रामीण अर्थव्यवस्थेसाठी ----- अंदाज आहे.
अ) २४०० पेक्षा कमी ब) २२०० पेक्षा कमी क) २१०० पेक्षा कमी ड) २००० पेक्षा कमी

- 6 सापेक्ष दारिद्र्य ----- आधारे मोजले जाते .
 अ) उष्मांक ब) उत्पादन क) उत्पन्न ड) अत्यावशक गरजा
- 7 आंतरराष्ट्रीय दारिद्र्य निर्मूलन दिन ----- रोजी साजरा केला जातो.
 अ) १७ ऑक्टोबर ब) २१ जानेवारी क) १७ नोव्हेंबर ड) १५ मार्च
- 8 नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण ----- मध्ये सुरु झाले.
 अ) १९८६ ब) १९८५ क) २०२० ड) १९४८
- 9 खालीलपैकी कोणती भारतातील स्वयंरोजगार कार्यक्रमांची उदाहरणे आहेत?
 अ) स्वर्णजयंती शहरी रोजगार योजना ब) प्रधानमंत्री रोजगार योजना क) स्वर्णजयंती ग्रामीण स्व-रोजगार योजना
 ड) वरील सर्व
- 10 भारतात कोणत्या प्रकारची बेरोजगारी आढळते?
 अ) संरचनात्मक बेरोजगारी ब) हंगामी बेरोजगारी क) छुपी बेरोजगारी ड) वरील सर्व
- 11 ----- ही भारतातील सामाजिक विषमतेची समस्या आहे .
 अ) शैक्षणिक सुविधांचा अभाव ब) महिला सबलीकरण कार्यक्रमाचा अभाव क) विशेष प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा अभाव
 ड) वरील सर्व
- 12 राष्ट्रीय महिला आयोगाची स्थापना ----- साली झाली .
 अ) १९९२ ब) १९८५ क) १९८७ ड) २००२
- 13 शेतीच्या आधुनिक तंत्रज्ञानामुळे ----- असमतोल वेगाने वाढला.
 अ) प्रादेशिक ब) सामाजिक क) अ आणि ब ड) वरील पैकी नाही
- 14 वित्त आयोगाची नेमणूक ----- करतात.
 अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती क) राज्यपाल ड) मुख्यमंत्री
- 15 विशेष क्षेत्रीय विकास कार्यक्रमासाठी ----- योजना आखण्यात आली.
 अ) पहाडी विभाग विकास कार्यक्रम ब) अवर्षण प्रवण क्षेत्र विकास कार्यक्रम क) ग्रामीण विकास कार्यक्रम ड)
 वरील सर्व

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 लोकसंख्या धोरणाची आवश्यकता
- 2 जनसंख्येकीय लाभांश
- 3 बेरोजगारीचे कारणे
- 4 प्रादेशिक असमतोलाची कारणे

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 भारतातील लोकसंख्येचा आकार स्पष्ट करा.
- 2 बेरोजगारीवर सरकारने केलेल्या उपाययोजना स्पष्ट करा
- 3 भारतातील सामाजिक विषमतेच्या कारणांची चर्चा करा.
- 4 भारतातील प्रादेशिक असमतोलाची समस्या स्पष्ट करा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 दारिद्र्य म्हणजे काय? दारिद्र्याची कारणे स्पष्ट करा.
- 2 भारतातील विभागीय असंतुलनाच्या दर्शकाची चर्चा करा.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 'दुष्काळ आणि दारिद्र्य या ग्रंथाचे ----- हे लेखक आहेत.
अ) मार्शल ब) पिगु क) दोन्ही अ आणि ब ड) अमर्त्य सेन
Option 4
- 2 जागतिक लोकसंख्येमध्ये भारताचा ----- क्रमांक लागतो.
अ) पहिला ब) दुसरा क) तिसरा ड) चौथा
Option 2
- 3 २०११ च्या जनगणनेनुसार स्त्री - पुरुष प्रमाण ----- आहे.
अ) ९३४ ब) ९४३ क) ९३३ ड) ९५०
Option 1
- 4 २०११ च्या जनगणनेनुसार, 2001 ते 2011 दरम्यान कोणत्या केंद्रशासित प्रदेशाचा लोकसंख्या वाढीचा दर सर्वाधिक आहे?
अ) दमण आणि दीव ब) पॉंडेचेरी क) दादरा आणि नगर हवेली ड) दिल्ली
Option 3
- 5 दारिद्र्य रेषेखालील प्रति-दिवस उष्मांकचा ग्रामीण अर्थव्यवस्थेसाठी ----- अंदाज आहे.
अ) २४०० पेक्षा कमी ब) २२०० पेक्षा कमी क) २१०० पेक्षा कमी ड) २००० पेक्षा कमी
Option 1
- 6 सापेक्ष दारिद्र्य ----- आधारे मोजले जाते .
अ) उष्मांक ब) उत्पादन क) उत्पन्न ड) अत्यावश्यक गरजा
Option 3
- 7 आंतरराष्ट्रीय दारिद्र्य निर्मूलन दिन ----- रोजी साजरा केला जातो.
अ) १७ ऑक्टोबर ब) २१ जानेवारी क) १७ नोव्हेंबर ड) १५ मार्च
Option 1
- 8 नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण ----- मध्ये सुरु झाले.
अ) १९८६ ब) १९८५ क) २०२० ड) १९४८
Option 1
- 9 खालीलपैकी कोणती भारतातील स्वयंरोजगार कार्यक्रमांची उदाहरणे आहेत?
अ) स्वर्णजयंती शहरी रोजगार योजना ब) प्रधानमंत्री रोजगार योजना क) स्वर्णजयंती ग्रामीण स्व-रोजगार योजना ड) वरील सर्व
Option 4
- 10 भारतात कोणत्या प्रकारची बेरोजगारी आढळते?
अ) संरचनात्मक बेरोजगारी ब) हंगामी बेरोजगारी क) छुपी बेरोजगारी ड) वरील सर्व
Option 4
- 11 ----- ही भारतातील सामाजिक विषमतेची समस्या आहे .
अ) शैक्षणिक सुविधांचा अभाव ब) महिला सबलीकरण कार्यक्रमाचा अभाव क) विशेष प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा अभाव ड) वरील सर्व
Option 4

12 राष्ट्रीय महिला आयोगाची स्थापना ----- साली झाली .

अ) १९९२ ब) १९८५ क) १९८७ ड) २००२

Option 2

13 शेतीच्या आधुनिक तंत्रज्ञानामुळे -----असमतोल वेगाने वाढला.

अ) प्रादेशिक ब) सामाजिक क) अ आणि ब ड) वरील पैकी नाही

Option 1

14 वित्त आयोगाची नेमणूक ----- करतात.

अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती क) राज्यपाल ड) मुख्यमंत्री

Option 2

15 विशेष क्षेत्रीय विकास कार्यक्रमासाठी ----- योजना आखण्यात आली.

अ) पहाडी विभाग विकास कार्यक्रम ब) अवर्षण प्रवण क्षेत्र विकास कार्यक्रम क) ग्रामीण विकास कार्यक्रम ड) वरील सर्व

Option 4

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 लोकसंख्या धोरणाची आवश्यकता

Ans:

2 जनसंख्येकीय लाभांश

Ans:

3 बेरोजगारीचे कारणे

Ans:

4 प्रादेशिक असमतोलाची कारणे

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 भारतातील लोकसंख्येचा आकार स्पष्ट करा.

Ans:

2 बेरोजगारीवर सरकारने केलेल्या उपाययोजना स्पष्ट करा

Ans:

3 भारतातील सामाजिक विषमतेच्या कारणांची चर्चा करा.

Ans:

4 भारतातील प्रादेशिक असमतोलाची समस्या स्पष्ट करा

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 दारिद्र्य म्हणजे काय? दारिद्र्याची कारणे स्पष्ट करा.

Ans:

2 भारतातील विभागीय असंतुलनाच्या दर्शकाची चर्चा करा.

Ans:

